

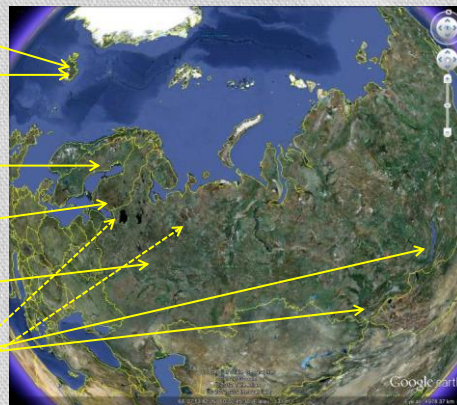
TÍÐNI OG AFLEIÐINGAR KALS Á 1. ÁRATUG 21. ALDAR Í LERKI KVÆMATILRAUN Á HÉRAÐI

Pröstur Eysteinnsson

Kvæmatilraun á Höfða grs. 1999

- 17 kvæmi
  - 1 úr íslenskum frægarði
    - Vaglir
  - 6 íslensk kvæmi eftir fræárið 1995
    - Guttormslundur, Lýsishóll, Framhólar,
    - Ljósárkinn, Atlavík, Víðivellir
  - 1 úr sænskum frægarði
    - Östteg
  - 3 úr finnskum frægörðum
    - Imatra, Ihala, Lassinmaa
  - 1 suðlægt rússalerkikvæmi
    - Kostroma
  - 3 kvæmi frá sunnanverðri Síberíu
    - Altai, Ostskoe
  - 2 kvæmi af dúbús uppruna
    - Vendenga, leningrad

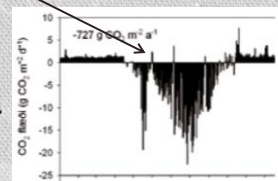
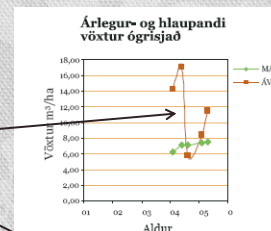
Mælingar 2011

- Hæð
- Þvermál í brjósthæð
  - Reiknað rúmmál
- Ár þegar skemmdir áttu sér stað
  - Skráð eftir dagbókum og öðrum heimildum
  - Talið niður eftir stofni
- Fjöldi lóðréttra sprota eftir skemmdir
- Fjöldi núverandi toppa

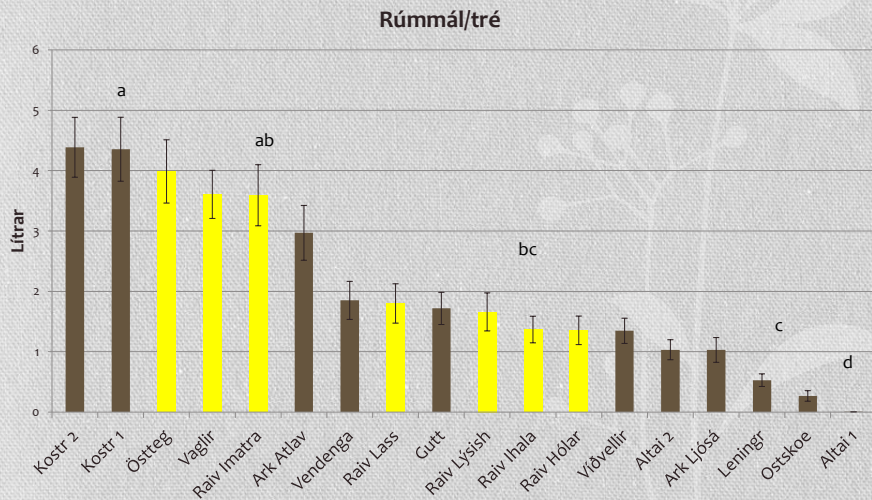
Niðurstöður

- Ár skemmda
  - 2003 – mjög alvarlegar nálaskemmdir eftir hret í maí
    - Vaxtartap mældist (Lárus Heiðarsson)
  - 2005 – alvarlegar nálaskemmdir eftir hret í maí
    - CO₂ upptökustopp mældist (Brynhildur Bjarnadóttir)
  - 2005 – alvarlegt haustkal eftir kaldan september og mikið frost þann 25. (-3,5 í Reykjavík)
    - Haustsprotar almennir en hófu vöxt seint
  - 2007 – mjög alvarlegt haustkal eftir hret 14.-15. sept. (óvenju snemma)
    - Haustsprotar almennir
  - 2009 – vægt haustkal eftir mikið frost 28. sept. (-8 á Torfum)
  - 2011 – alvarlegar nálaskemmdir eftir langvarandi hret seinnipartinn í maí og út allan júní.

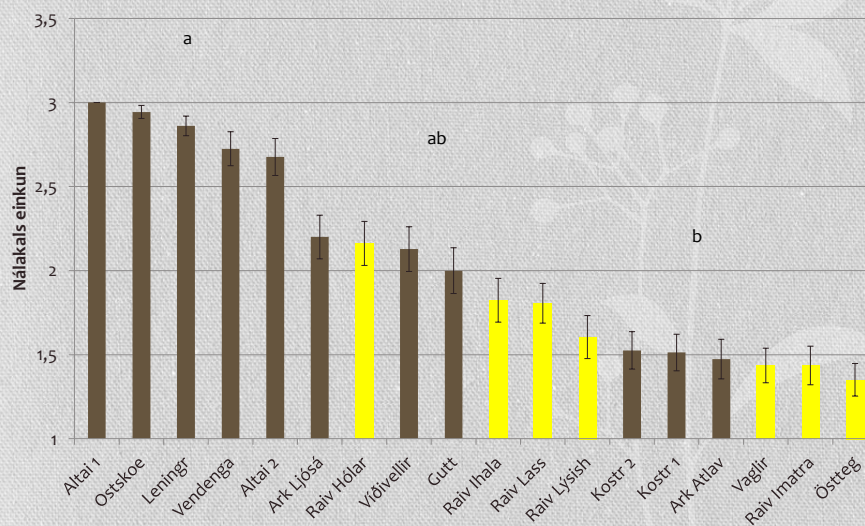

Rúmmálsvöxtur

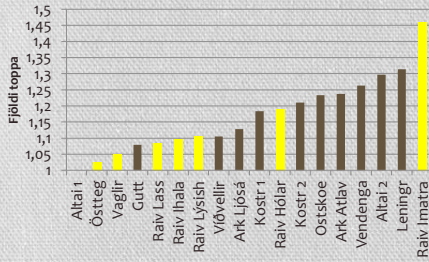

Nálakal 2011

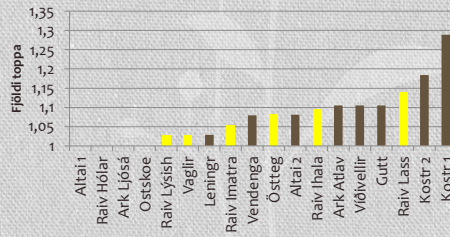

Fjölsprotamyndun eftir vorkal er nær engin

2003 ns.

2005 ns.

4 cm

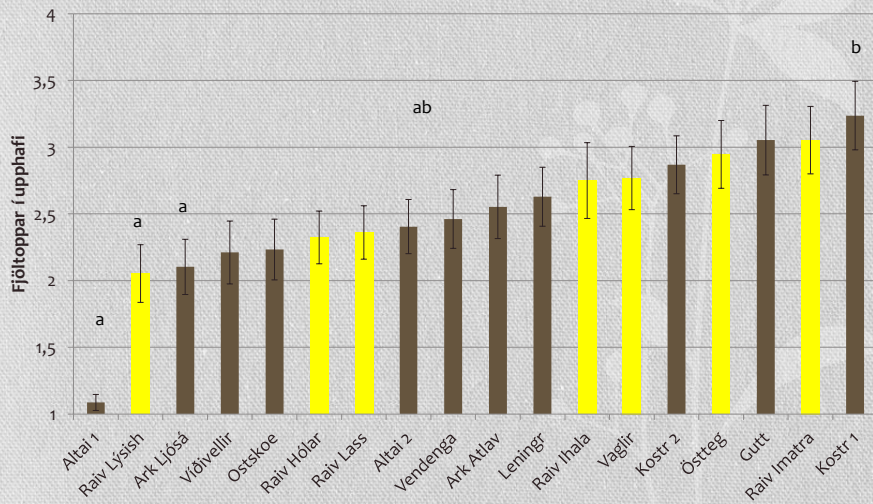

16 cm

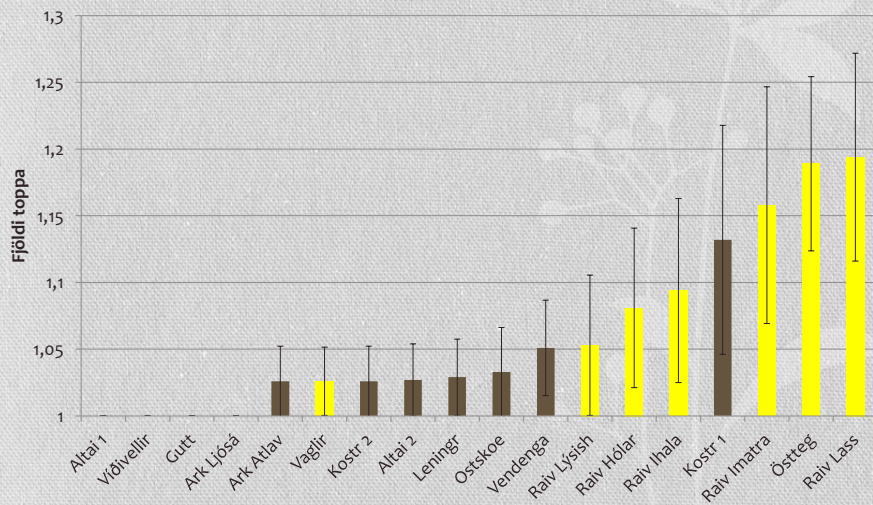
Árssprotar frá 2011
21. mars 2012

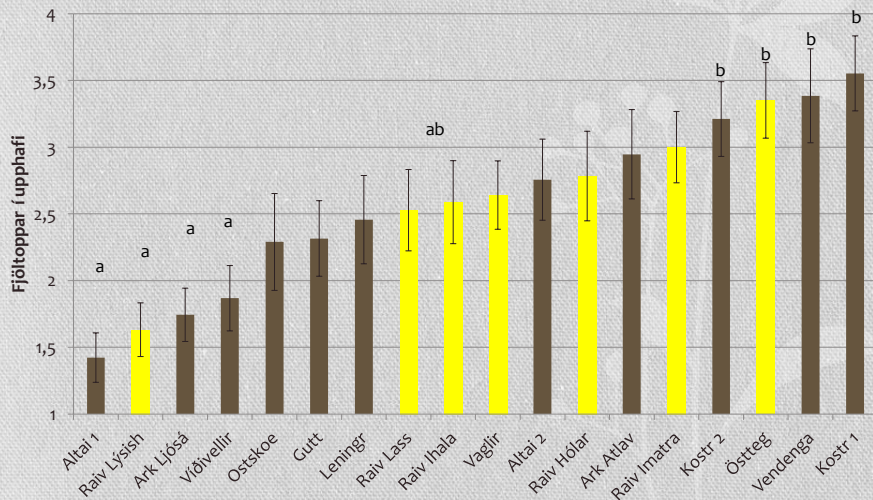
Afleiðingar haustkals 2005

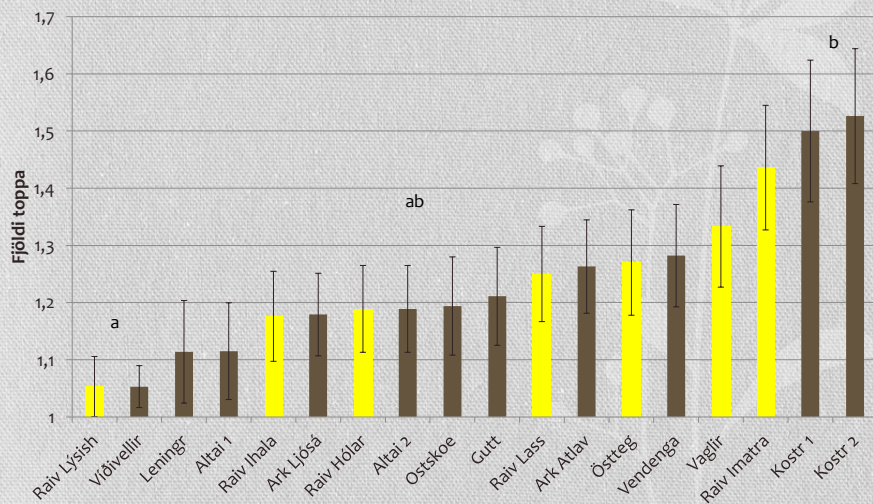
Endanlegar afleiðingar 2005 - ekki marktækur munur

Afleiðingar haustkals 2007

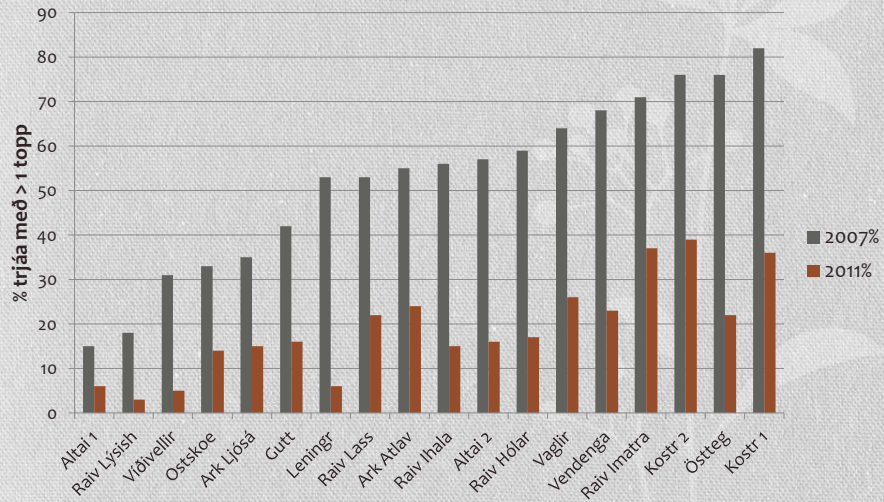

„Endanlegar“ afleiðingar 2007

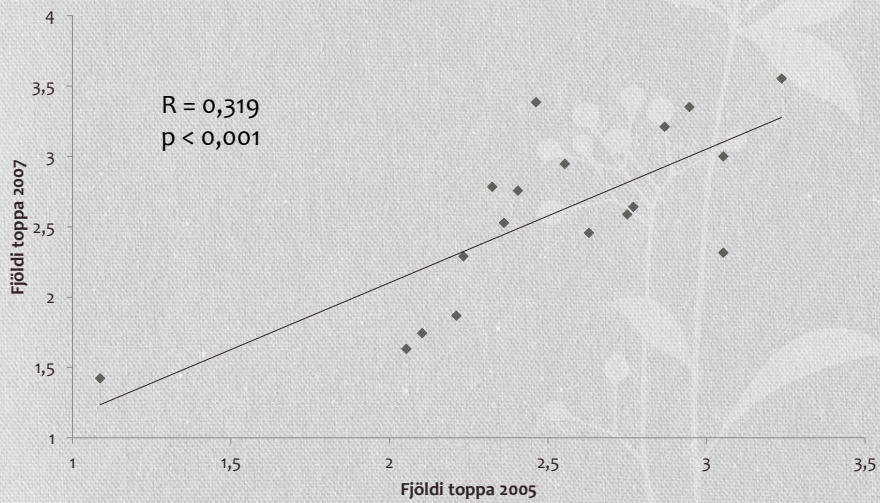

Sýnt með öðrum hætti

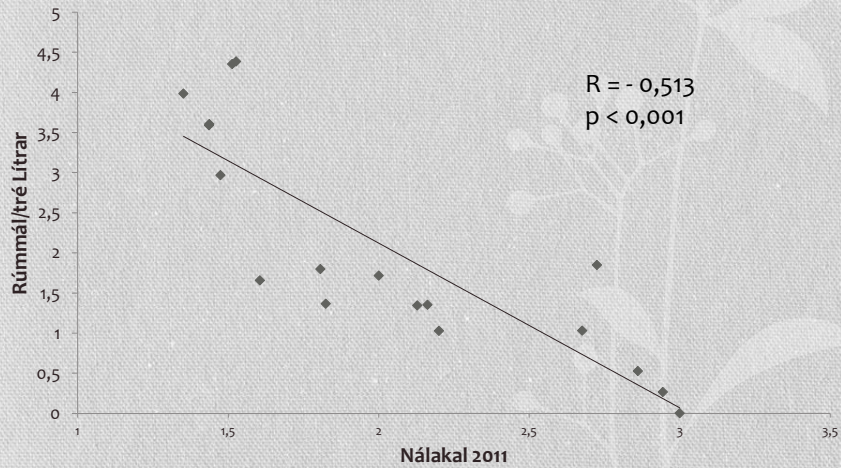
Fylgni skemmda haustin 2005 og 2007

Spearman rank correlation

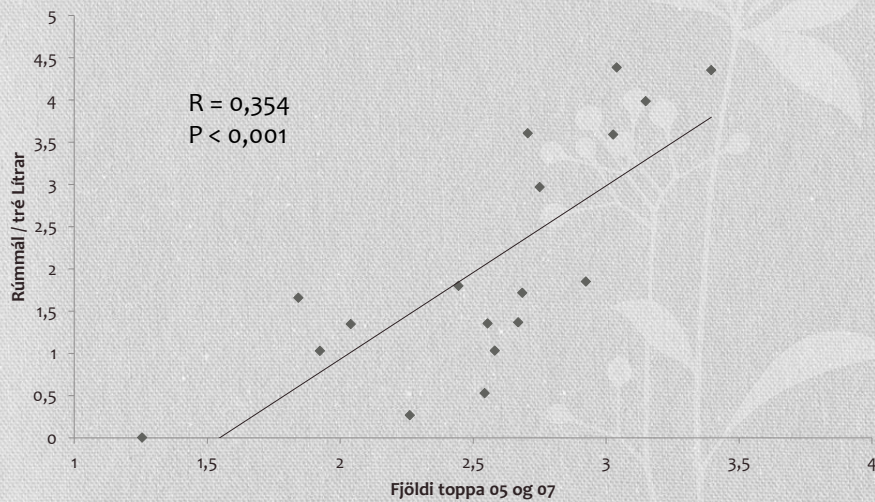
Neikvæð fylgni rúmmáls og nálakals 2011

Spearman rank correlation

Fylgni rúmmáls og haustkals

Spearman rank correlation

Kvæmi:
Altai 1

Kvæmi:
Altai 2

Kvæmi:
„Leningrad“

Kvæmi:
Guttormslundur

Kvæmi:
Vaglir

Kvæmi:
Östteg

Kvæmi:
Kostroma

Samantekt

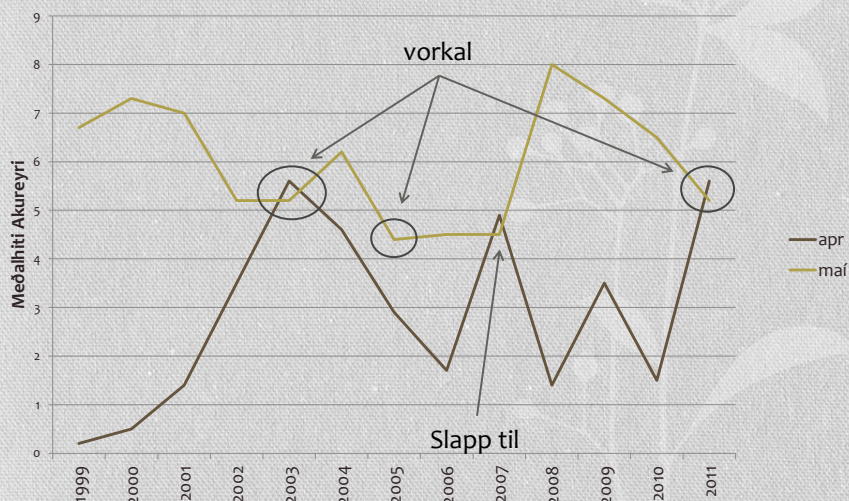
- Haustkal og vorkal voru álíka algeng á 1. áratug 21. aldar.
- Afleiðingar vorkals eru einkum vaxtartap
- Afleiðingar haustkals eru einkum formgallar
- Aukin vöxtur fæst einkum með lengri vaxtartíma frameftir hausti – ekki með því að hefja vöxt snemma að vori
- Flest trén mynduðu einn nýjan ríkjandi topp innan 4 ára eftir haustkal, nánast öll innan 6 ára
- Endanlegar afleiðingar haustkals hjá flestum trjanna voru misalvarlegur hlykkur á stofni og gankvistir.

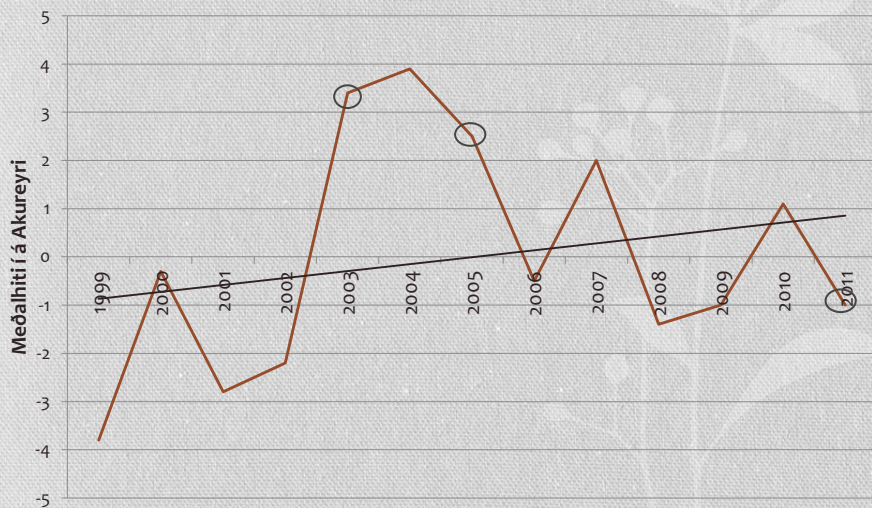
Samantekt

- Þau kvæmi sem urðu fyrir mestum vorkalskemmdum og uxu marktækt hægar en önnur, eru frá Síberíu og ekki lengur notuð
- Þau kvæmi sem urðu fyrir marktækt mestum haustkalskemmdum eru þrátt fyrir það öll vel nothæf nema e.t.v. Kostroma
- Niðurstöðurnar gefa ekki tilefni til að breyta um stefnu varðandi kvæma- og lerkis á Héraði að svo stöddu
- Tími evrópulerkis er ekki kominn en e.t.v. ættum við að fara að fíkra okkur upp í meiri hæð yfir sjávarmáli með rússalerkið.

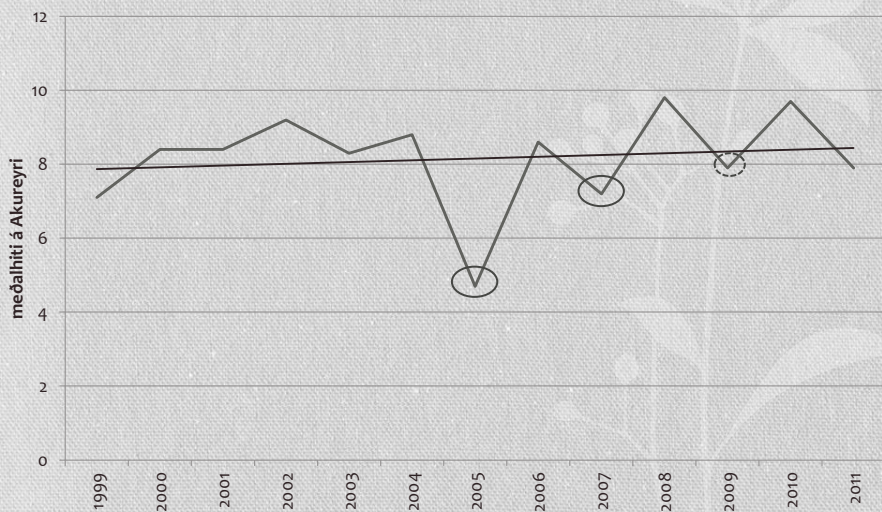
Meðalhiti sem vísir að hættu á vorkali?

Mars

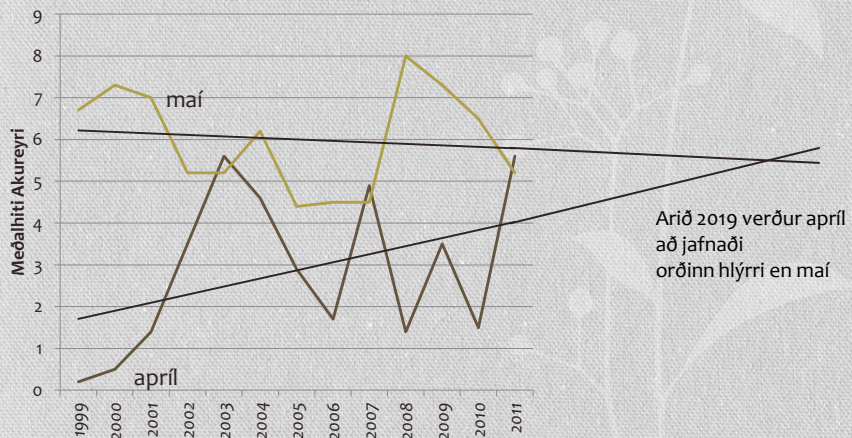

September

Framtíðin?

Kærar þakkir

